

КОРИГУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ДЛЯ ПОТРЕБ ОЦІНКИ ВАРТОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. У статті висвітлено і теоретично обґрунтовано сукупність методів коригування фінансової звітності в цілях оцінки ринкової вартості підприємства. Охарактеризовано особливості використання методів коригування фінансової звітності для забезпечення надання повної та достовірної інформації для потреб зацікавлених внутрішніх і зовнішніх користувачів.

Ключові слова: підприємство, фінансова звітність, оцінка, вартість, інформація

Koryagin M.

ADJUSTMENT OF FINANCIAL STATEMENTS FOR THE NEEDS OF ENTERPRISE VALUE ASSESSMENT

Summary. The methods of financial statements adjustment for the purpose of enterprise market value assessment are described and theoretically grounded in the article. Peculiarities of using the methods of financial statements adjustment to provide complete and accurate information for the needs of internal and external users are characterized.

Keywords: enterprise, financial statements, assessment, value, information

1. Вступ

Для забезпечення складання і подання користувачам реальної фінансової звітності, яка б відображала інформацію про ринкову вартість підприємства, виникає потреба внесення до неї відповідних змін. На сьогодні на рівні чинного законодавства передбачено здійснення коригування фінансової звітності лише стосовно подій, що відбулися після дати балансу та з урахуванням впливу інфляції. При оцінці ринкової вартості підприємства використання таких методів коригування статей фінансової звітності є недостатнім, оскільки не дозволяє врахувати вплив факторів зовнішнього і внутрішнього середовища з використанням системного підходу. У зв'язку з цим нагальним проблемним питанням є теоретичне обґрунтування та розробка практичних рекомендацій зі встановлення переліку і порядку використання методів коригування фінансової звітності для потреб оцінки ринкової вартості підприємства.

Проблемі оцінки вартості підприємства та дослідженню питань змісту, сутності та порядку використання різних підходів до коригування статей фінансової звітності в цілях оцінки вартості бізнесу розглядали відомі вчені: І. І. Бродська, О. М. Дідловський [1], Г. М. Колісник [4], Т. Г. Касьяненко [3], П. Ю. Корольов, А. Н. Осоргін, Н. А. Остап'юк [5], І. М. Парасій-Вергуненко [7], Г. Н. Ронова [9], Р. Я. Старик [10], Д. І. Тішин, М. Р. Хаджіев, В. О. Щербаков [11] та ін. Проте слід зауважити, що на даний час залишаються невирішеними питання застосування методів коригування статей фінансової звітності підприємства.

Мета дослідження – вивчення та встановлення оптимальних методів коригування статей фінансової звітності підприємства для потреб оцінки його ринкової вартості.

2. Підходи до коригування статей різних форм фінансової звітності

При оцінці ринкової вартості підприємства коригуванню підлягають статті різних форм фінансової звітності. Однак на сьогодні виникає ряд недоліків використання інформації, представленої у фінансовій звітності суб'єктів господарювання.

Суттєвим недоліком інформації, сформованої лише за даними статичного балансу, є те, що дані балансу характеризують більше виробничий потенціал, аніж ділову активність підприємства. Окрім недоліків цього підходу усуваються при використанні даних динамічного балансу. Для цілей оцінки при цьому можуть використовуватись дані оборотно-сальдового балансу, який містить інформацію про рух коштів за кожним рахунком, а відтак дозволяє простежити (розрахувати) динамічні показники вартості компанії [7, с. 115].

Вартість підприємства повинна бути наблизена до ринкової (справедливої), в той час як у балансі вона є історичною. Для вирішення проблемних питань, пов'язаних з оцінкою вартості майна підприємства, Г. М. Колісник [4] запропонував розробляти і використовувати тривимірний баланс. Відмінність тривимірного балансу від затвердженого форми на сьогодні, що базується на історичній вартості, полягає в тому, що у трьохвимірній моделі особлива увага зосереджена на ринковій вартості, яка виступає третім виміром балансу. Одним з недоліків його застосування є відсутність законодавчого регулювання правомірності використання такої форми звітного документу. Крім стандартного поділу активів у тривимірному балансі автором запропоновано до складу активів включити об'єкти, які не передбачені стандартами бухгалтерського обліку, зокрема:

а) потенційні (позабалансові) людські активи, під якими у конкретному випадку варто розуміти балансову та ринкову вартість персоналу підприємства;

б) потенційні (позабалансові) клієнтські активи – відображають балансову та ринкову вартість сукупності постійних клієнтів підприємства;

в) інші потенційні (позабалансові) активи – до даної категорії відноситься вартість інших позабалансових активів, яка не належить до інших складових. Використання такого підходу дозволить суб'єктам оціночної діяльності отримати величину ринкової вартості підприємства.

Дещо інший підхід до коригування фінансової звітності при оцінці вартості запропонований В. О. Щербаковим [11, с. 74-75] (табл. 1).

На основі зазначених ретроспективних звітів прогнозуються фінансові показники діяльності підприємства. Використання приведеного ретроспективного балансу дає змогу порівняти фінансову звітність різних підприємств однієї галузі. Разом з тим, виключення зі складу статей звітності нематеріальних активів призводить до недооцінки комерційної значимості цих об'єктів та їх здатності приносити економічну і соціальну вигоду в майбутньому.

Кільки інформація про доходи та витрати підприємства враховується при прогнозуванні доходів на наступні звітні періоди.

“Приведення і коригування фінансової звітності може включати в себе:

а) приведення фінансової інформації про підприємство, що оцінюється, і підприємствах-аналогах до єдиної основи;

б) перерахунок звітних вартостей в поточні;

в) коригування статей доходів і витрат таким чином, щоб вони повно характеризували результати діяльності підприємства за тривалий період часу;

г) облік не функціонуючих активів, зобов'язань і пов'язаних з ними доходів і витрат” [9, с. 15].

Неузгодженість періоду відображення облікових даних та періоду проведення оцінки вартості майна, зміна вартості грошей у часі (інфляція, коливання валютних курсів, структури цін) призводять до виникнення викривлень в результатах оцінки. Даний недолік формує потребу коригування всіх форм звітності підприємства задля приведення їх до єдиного зразка. З метою забезпечення об'єктивності оцінки слід обрати оптимальні способи коригування статей фінансової звітності, які б забезпечували своєчасне надання повної інформації про ринкову вартість майна підприємства.

Таблиця 1

Види звітів підприємства залежно від ступеня їх коригування

№ з/п	Назва документу	Характеристика і порядок коригування
1	Приведений ретроспективний баланс	Баланс, скоригований на останню дату складання бухгалтерської звітності. Коригування полягає у виключенні з балансу всіх нематеріальних активів та активів, не пов'язаних з основною діяльністю підприємства, для підвищення порівнянності даних зі звітністю підприємства-аналогів. Коригується також вартість основних засобів (переоцінка, фізичний знос)
2	Ринковий баланс	Необхідно скоригувати вартість матеріальних активів за ринковою вартістю, а також довгострокові і короткострокові фінансові вкладення, дебіторську і кредиторську заборгованість у відповідності з їх реальним станом на дату оцінки
3	Ретроспективний звіт про фінансові результати	З прибутків і збитків виключаються статті, не пов'язані з основною діяльністю або які спровоцирують результати порівняння з підприємства-аналогами. Коригуються виплачені відсотки за позиками, заробітна плата власників з метою оцінки прирівністю до середньогалузевої, збільшується прибуток на величину надлишкових витрат

Недоліком використання ринкового балансу є, насамперед, наявність обмежень в доступі до основних джерел інформації (джерелами інформації є дані фондовых бірж і позабіржових торговельних систем, на яких мають обіг права власності на подібний бізнес, дані фінансової звітності підприємств-аналогів), що призводить до виникнення перешкод при розрахунку ринкової вартості майна підприємства. Проблеми побудови ринкового балансу зумовлюються також недостатнім висвітленням в статистичних спостереженнях реальних цін купівлі-продажу підприємств, а також низьким розвитком фондового ринку.

Використання ретроспективного звіту про фінансові результати як інформаційного джерела для оцінки вартості підприємства може привести до неправильного розрахунку майбутніх грошових потоків при застосуванні методу дисконтування, ос-

3. Способи коригування фінансової звітності в цілях оцінки вартості підприємства

У працях багатьох вітчизняних та зарубіжних дослідників наголошується на доцільноті використання наступних способів коригування фінансової звітності підприємства для потреб оцінки (табл. 2).

3.1. Інфляційне коригування статей фінансової звітності

Застосування інфляційного коригування при оцінці ринкової вартості підприємства вирізняється простотою застосування та застосуванням в процесі коригування незначних обсягів інформації. Разом з тим, зазначені методи інфляційного коригування мають ряд недоліків, які ставлять під сумнів ефективність їх використання, зокрема:

Таблиця 2

Способи коригування фінансової звітності в цілях оцінки вартості підприємства
[11, с. 75], [3, с. 94]

№ з/п	Назва способу	Мета коригування	Порядок здійснення
1	Інфляційне коригування	1. Приведення ретроспективної інформації за минулі періоди до порівнянного виду 2. Облік інфляційної зміни цін при складанні прогнозів грошових потоків і ставок дисконтування	Переоцінка всіх статей балансу відповідно до зміни курсу гривні відносно більш стабільної валюти, наприклад долара або євро Переоцінка статей активу і пасиву балансу за коливанням рівнів товарних цін. Можна орієнтуватися як на товарну масу в цілому, так і на кожен конкретний товар або товарну групу. Це більш точний спосіб інфляційного коригування Базується на обліку зміни загального рівня цін: різні статті фінансових звітів розраховуються в грошових одиницях однаковою купівельної сили (в гривнях базового або поточного періоду на звітну дату), для перерахунку використовується індекс динаміки валового національного продукту або індекс споживчих або оптових цін
2	Нормалізація бухгалтерської звітності	Визначення доходів і витрат характерних для нормально функціонуючого бізнесу, тобто виявлення такого грошового потоку, який забезпечує нормальнє функціонування підприємства із заданим рівнем відтворення	Коригування звітності на основі визначення доходів і витрат, характерних для нормально діючого бізнесу. Нормалізація фінансової документації проводиться за такими напрямками: а) коригування разових, нетипових і неопераційних доходів і витрат; б) коригування методу обліку операцій (наприклад, облік запасів) або методу нарахування амортизації; в) коригування даних бухгалтерської звітності з метою визначення ринкової вартості активів
3	Трансформація бухгалтерської звітності	Отримання стандартизованих даних, що відображають реальний ринковий й економічний стан фірми	Коригування рахунків для приведення до єдиних стандартів бухгалтерського обліку
4	Розрахунок відносних показників	Визначення майбутнього потенціалу бізнесу на основі поточної і минулоЯ діяльності	Коригування показників вартості майна підприємства на основі коефіцієнтів, розрахованих в ході проведення фінансового аналізу

а) надання неточних результатів у зв'язку з відмінністю реальної купівельної спроможності та курсових співвідношень різних валют;

б) не враховується різний ступінь зміни вартості активів;

в) накладає обмеження в сфері порівняння даних за різні періоди.

Значний внесок в дослідження питань впливу інфляційних процесів на показники фінансової звітності здійснила Н. А. Остап'юк [5, с. 210], яка систематизувала найбільш поширені методи обліку інфляції (поправки на зміну загального рівня цін; метод коригування за поточною вартістю; метод обліку в поточних оцінках) та визначила їх позитивні і негативні характеристики. Зокрема, основними недоліками перерахованих методів обліку інфляції є:

а) загальний характер. У багатьох випадках облік прибутку внаслідок зміни купівельної спроможності позикових зобов'язань, що обліковуються в балансі на час інфляції, може бути недостовірним;

б) коригування передбачає зміну одиниці вимірю і, отже, порушує систему оцінки за поточною вартістю;

в) для нього характерні елементи суб'єктивності. Коригування передбачає зміну одиниці вимірю і, отже, порушує систему оцінки за поточною вартістю [5, с. 210].

Метод інфляційного коригування в процесі оцінки вартості підприємства слід розглядати в межах переоцінки необоротних активів, запасів і готової продукції. Основні положення, щодо впливу інфляції на інформацію, що надається системою бухгалтерського обліку регламентується національним П(С)БО 22 “Вплив інфляції”.

Відповідно до П(С)БО 22 “Вплив інфляції” показники звітності коригуються на індекс інфляції при коригуванні даних ф. № 1 “Баланс (Звіт про фінансовий стан)” (індекс інфляції, оприлюднений центральним органом виконавчої влади у галузі статистики), та на коефіцієнт інфляції (що визначається як відношення індексу інфляції на дату балансу та індексу інфляції на дату визнання доходів і витрат, включених до відповідних статей) при коригуванні даних ф. № 2 “Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)”. Також в п. 10 П(С)БО 22 “Вплив інфляції” записано, що “на початок першого звітного року, в якому застосовується П(С)БО 22 “Вплив інфляції”, суми дооцінки активів, наведені у складі власного капіталу, до скоригованого балансу не включаються, а показником нерозподіленого прибутку (непокритого збитку) визнається різниця між сумою скоригованих показників активу та сумою скоригованих показників пасиву балансу” [6]. Тобто в перший звітний рік господарювання у звітності підприємства у складі балансових статей коригування вартості підприємства відбудуватиметься лише в частині нерозпо-

діленого прибутку (непокритого збитку). Відповідно до норм П(С)БО 22 “Вплив інфляції” відображається в обліку коригування інших форм фінансової звітності, зокрема ф. № 3 “Звіт про рух грошових коштів” та ф. № 4 “Звіт про власний капітал”.

Вважаємо за доцільне в процесі оцінки вартості підприємства застосовувати в межах методу інфляційного коригування метод переоцінки необоротних активів з урахуванням коригуючих коефіцієнтів вартості та переоцінку вартості запасів і товарної продукції.

Отже, результати переоцінки й інфляційного коригування необоротних та оборотних активів підприємства відображаються у всіх формах фінансової звітності. При цьому у ф. № 5 “Примітки до річної фінансової звітності” така інформація деталізується за видами необоротних активів, які підлягали переоцінці в розрізі сум уцінки та дооцінки на первісну вартість та на суму нарахованого зносу (накопиченої амортизації). Разом з тим ф. № 5 “Примітки до річної фінансової звітності” і ф. № 4 “Звіт про власний капітал” не містять інформації про зміну вартості окремих необоротних активів (довгострокових біологічних активів, довгострокових інвестицій) та оборотних активів шляхом їх інфляційного коригування. Відсутність такої інформації у формах фінансової звітності призводить до виникнення асиметрії інформації та неврахування впливу зміни вартості зазначених об'єктів на загальну вартість підприємства.

При оцінці вартості суб'єкти оціночної діяльності використовують внутрішню фінансову інформацію (дані бухгалтерського балансу, звіту про фінансові результати та рух грошових коштів за 3-5 років та інші звітно-аналітичні документи підприємства). Метою аналізу поточної і ретроспективної фінансової звітності є визначення реального фінансового стану підприємства на дату оцінки, дійсної величини чистого прибутку, облік факторів несистематичного (зокрема, фінансового) ризику, характерного для оцінюваного бізнесу, і оцінка ринкової вартості матеріальних і нематеріальних активів [3, с. 56]. У зв’язку з цим на особливу увагу заслуговує опрацювання пояснювальної записки до річної фінансової звітності.

3.2. Нормалізація бухгалтерської звітності

Наступним методом коригування показників фінансової звітності є здійснення її нормалізації, яка проводиться залежно від мети оцінки і реалізується за наступними напрямами:

– коригування разових нетипових і не оперативних доходів і витрат (для проведення такого коригування, насамперед, потрібно проаналізувати доходи і витрати підприємства за ретро період та встановити, які доходи і витрати є типовими для цього бізнесу. Нетипові разові доходи і витрати не повинні увійти у формування грошового потоку. Виділяють такі види коригувань, що проводяться:

а) за доходами і витратами (нетипові, нерегулярні, надзвичайні, невиробничі);

б) за активами (недіючі, нестачі, не відображені в обліку, надлишкові, невиробничі);

в) за зобов’язаннями (не операційні, не відображені в обліку, прострочені) [3, с. 95];

– коригування методу обліку операцій (при проведенні коригувань оцінки вартості запасів суб'єкту оцінки слід встановити, який метод застосовується на підприємстві і який – на підприємстві-аналогу, причому необхідно проаналізувати чи змінювався метод протягом періоду, що аналізується. За наявності відмінностей слід провести коригування) [3, с. 95];

– коригування даних бухгалтерської звітності з метою визначення ринкової вартості активів (проводиться з використанням методу чистих активів).

За результатами нормалізації фінансової звітності формується нормалізований баланс та проводиться коригування інших форм фінансової звітності. Недоліками застосування методу нормалізації фінансової звітності є:

а) неврахування окремих активів, які можуть мати значний вплив на формування грошових потоків;

б) відсутність розрахунку ступеня невизначеності, пов’язаної з отриманням очікуваних в майбутньому доходів;

в) необхідність наявності достовірної інформації про облікову політику підприємств-аналогів.

Використання методу нормалізації бухгалтерської звітності передбачає встановлення доходів і витрат, які притаманні нормальню функціонуючому підприємству. Застосування даного методу коригування забезпечує об’єктивність та реальність звітів про оцінку вартості підприємства.

Коригування фінансової звітності методом нормалізації може здійснюватися за трьома основними напрямами:

а) коригування на разові, нетипові і не оперативні доходи і витрати;

б) коригування методу обліку трансакцій (на-приклад, облік запасів або методи нарахування амортизації);

в) коригування показників звітності з метою визначення ринкової вартості активів.

Вважаємо за доцільне представити порядок нормалізації фінансової звітності шляхом зміни методу нарахування амортизації. Відповідно до чинного законодавства нарахування амортизації здійснюється протягом строку корисного використання об'єкта і призупиняється на період його реконструкції, модернізації, добудови, дообладнання та консервації. В Податковому кодексі України [8] передбачено класифікацію груп основних засобів та інших необоротних активів і мінімально допустимі строки їх амортизації (16 груп).

Існують різні методи нарахування та обліку амортизації необоротних активів, і їх можна в цілому об’єднати у дві великі групи:

а) методи прямолінійного нарахування (за якими річна сума амортизації визначається діленням вартості, яка амортизується, на строк корисного використання об'єкта необоротних активів);

б) методи прискореного нарахування (за якими річна сума амортизації визначається як добуток залишкової вартості об'єкта на початок звітного року

або первісної вартості на дату початку нарахування амортизації та річної норми амортизації, яка обчислюється відповідно до строку корисного використання об'єкта і подвоюється).

Відповідно до прямолінійного методу, який є найбільш розповсюдженим в практиці вітчизняних підприємств витрати на придбання об'єкта необоротних активів рівномірно розподіляється протягом терміну його корисного використання. Тому за даним методом коригування статей звітності зазвичай суб'єкти оціночної діяльності не здійснюють.

При використанні методів прискореного зменшення залишкової вартості річна сума амортизації збільшується, що призводить до зростання собівартості продукції та зниження бази оподаткування податком на прибуток.

В даному випадку суб'єкт оціночної діяльності може збільшити прибуток після сплати податків на різницю від застосування методу прискореного списання, скориговану на ставку оподаткування прибутку (18 % у 2014 р.).

3.3. Трансформація бухгалтерської звітності

Трансформація бухгалтерської звітності відповідно до положень міжнародних стандартів фінансової звітності в сучасних умовах зумовлюється вимогами порівнянності інформації, отримання стандартизованої інформації, яка відображає реальний ринковий та економічний стан підприємства. На сучасному етапі економічного розвитку країни залучити інвестиції трансформації бухгалтерської звітності практично неможливо.

При трансформації звітності показники фінансової звітності формуються на основі даних звітності за національними (стандартами) бухгалтерського обліку і корегуються на величину відмінностей в обліку і звітності.

Варто зазначити, що для окремих суб'єктів господарювання наявності випадки, коли складання звітності за міжнародними стандартами є обов'язковим. В Законі Україні "Про цінні папери та фондовий ринок" [2], публічні акціонерні товариства повинні додатково розкривати інформацію про свою діяльність на основі міжнародних стандартів бухгалтерського обліку.

І хоча трансформація бухгалтерської звітності не є обов'язковою процедурою в процесі оцінки підприємства, все її необхідність зумовлюється рядом причин. Так, проведення трансформації є обов'язковим у випадках:

1) коли підприємство є об'єктом інвестування іноземним інвестором або замовник оцінки планує угоду з іноземним партнером;

2) в умовах інфляції для реальної оцінки майнового і фінансового стану підприємства [3, с. 123].

Оскільки законодавство не надає стандарти на складання такого роду фінансових документів, а інвестори не опрацювали єдиного загальноприйнятого стандарту переведення звітності підприємства для відображення його ринкового стану, можливим варіантом є приведення звітності до стандартів International Accounting Standard (IAS) / Generally Accepted Accounting Principles (GAAP) / Financial Reporting Standards (FRS) [9, с. 15].

Основними перевагами використання трансформації бухгалтерської звітності є підвищення якості інформації для прийняття рішень, полегшення доступу до капіталу, в тому числі з іноземних джерел, краще розуміння інвесторами ризиків і прибутковості, полегшення доступу до світових ринків капіталу, підвищення прозорості діяльності підприємств за рахунок коригування звітності та надання достовірної інформації.

Поряд з перевагами трансформації звітності слід враховувати такі її недоліки: відсутність кваліфікованих працівників, які мають належний рівень знань для застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності; розширення сфери та видів інформації, яку слід додатково зібрати для потреб трансформації звітності.

Трансформація фінансової звітності за обсягами коригувань може бути повною (переведення даних бухгалтерського обліку в кінці періоду шляхом рекласифікації статей звітності й внесення коригувань відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності) та повна трансформація з урахуванням вимог перерахунку в іноземну валюту (приведення даних бухгалтерського обліку до вимог Міжнародних стандартів фінансової звітності з додатковим перерахуванням в іноземну валюту з урахуванням встановлених курсів).

Отже, незважаючи на недоліки трансформації фінансової звітності, вважаємо, що даний метод коригування слід використовувати при оцінці вартості підприємства, оскільки він дозволяє відобразити скориговані показники фінансової звітності необхідні саме для діяльності конкретного підприємства. Постійна переоцінка активів та зобов'язань за допомогою вище описаних методів, може приводити до значного збільшення балансової вартості підприємства та порушення принципу обачності, нарахування та відповідності доходів і витрат. Якщо підприємство кожен рік дооцінює власне майно, то відбуватиметься спотворення звітної інформації. Усунути зазначений недолік можна на основі використання методу коригуючих коефіцієнтів.

3.4. Розрахунок відносних показників

За допомогою коригуючих коефіцієнтів вартість майна підприємства не буде завищеною, що дозволить відобразити необхідні зміни у фінансовій звітності, одночасно без необґрунтованого збільшення балансової вартості активів і зобов'язань, з метою маніпулювання інформацією, яка надається користувачам фінансової звітності.

Метод коригуючих коефіцієнтів є різновидом методів експертної оцінки, може застосовуватися при оцінці вартості підприємства суб'єктами оціночної діяльності. Тобто для визначених об'єктів бухгалтерського обліку може розраховуватися середнє значення або за основу може бути обрана їх балансова вартість, які потім підлягають коригуванні за допомогою коефіцієнтів. Зазначені коефіцієнти повинні відображати коливання та відхи-

лення вартості майна підприємства в результаті впливу факторів внутрішнього та зовнішнього економічного середовища.

Використання методу коригуючих коефіцієнтів надає змогу застосовувати кореляційно-регресійний аналіз та моделювання при визначені впливу факторів середовища на зміну ринкової вартості підприємства. Коригуючі коефіцієнти показують ступінь впливу того чи іншого фактору на результати господарювання підприємства та генерування його вартості.

При виборі методу коригування показників фінансової звітності, необхідно враховувати галузь діяльності підприємства, рівень його ресурсозабезпеченості та майнового потенціалу, розвиток інновацій в галузі тощо. Тому в процесі оцінки вартості підприємства слід використовувати сукупність методів коригування фінансової звітності, що найбільш точно буде відображати скориговані показники необхідні саме для достовірності оцінки вартості конкретного підприємства.

Метод коригуючих коефіцієнтів може використовуватися для всіх без винятку об'єктів бухгалтерського обліку. Використання коригуючих коефіцієнтів може відбуватися в межах їх поєднання та окремих методів оцінки, а також може застосовуватися відокремлено. Реалізація на практиці даного методу коригування надає змогу визначити вартість об'єктів, які не мають матеріальної форми але суттєво впливають на генерування вартості підприємства. Зокрема, такими об'єктами є інтелектуальний, людський та структурний капітал, ризики діяльності суб'єкта господарювання, його трансакційні витрати тощо.

Використання зазначених пропозицій дозволить усунути існуючий на сьогодні недолік надання інформації про інтелектуальний капітал, який полягає в тому, що “звіти про інтелектуальний капітал лише незначно нагадують формальні бухгалтерські звіти і мають зазвичай описову форму, оскільки є спробою визначення різниці між ринковою і бухгалтерською вартістю нематеріальних активів” [10, с. 235].

Коригування вартості матеріальних і нематеріальних складових майна підприємства згідно даного методу відображатиметься у розрізі всіх форм фінансової звітності, в тому числі і пояснівальній записці до річної фінансової звітності.

4. Висновки

Отже, при оцінці вартості підприємства можуть використовуватися методи коригування (інфляційне коригування, нормалізація бухгалтерської звітності, трансформація бухгалтерської звітності, метод коригуючих коефіцієнтів) як відокремлено, так і в комплексі шляхом поєднання різних методів. Використання в процесі оцінки вартості підприємства зазначених методів коригування дозволяє надати інформацію для потреб управління та інвестування, яка більш точно відображає ситуацію

на підприємстві, відповідає завданням оцінки і комплексно враховує зовнішні умови функціонування суб'єкта господарювання, що підлягає оцінці. Ефективна реалізація методів коригування вартості підприємства забезпечує об'єктивність розрахунків і результатів оцінки вартості підприємства. Використання методів коригування балансових статей дозволить проводити коригування фінансової звітності, не втрачаючи при цьому її достовірності, інформативності, правдивості та точності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Діділовський О. М. Проблеми та перспективи застосування міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні / О. М. Діділовський // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу : міжнародний збірник наукових праць. – 2011. – Випуск 1 (19). – С. 142-146.
2. Про цінні папери та фондовий ринок : Закон України від 23 лютого 2006 р. № 3480-IV // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>.
3. Касьяненко Т. Г. Преобразование финансовой отчетности предприятия для целей оценки бизнеса [Текст] : учеб. пособ. / Т. Г. Касьяненко. – СПб. : СПБГУЭФ, 2011. – 167 с.
4. Колиснік М. Третье измерение тривимального баланса / М. Колиснік // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.investadviser.com.ua/tus/publications/3545.html>.
5. Остап'юк Н. А. Інфляція в бухгалтерському обліку: проблеми методичного забезпечення / Н. А. Остап'юк // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу : міжнар. зб. наук. праць. – 2010. – Вип. 3 (15). – С. 208-212.
6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 22 “Вплив інфляції” : наказ Міністерства фінансів України від 28 лютого 2002 р. № 147 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0269-02>.
7. Парасій-Вергуненко І. М. Інформаційне забезпечення процедур оцінювання вартості підприємства / І. М. Парасій-Вергуненко, І. І. Бродська // Економічні науки : зб. наук. праць. – 2008. – Вип. 5 (20). – Ч. 2. – С. 110-116.
8. Податковий кодекс України : від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
9. Оценка стоимости предприятий [Текст] : учебно-метод. комплекс / [Г. Н. Ронова, П. Ю. Королев, А. Н. Осоргин, М. Р. Хаджиев, Д. И. Тишин]. – М. : ЕАОИ, 2008. – 157 с.
10. Стариц Р. Я. Методичні аспекти оцінки рівня інтелектуального капіталу підприємства / Р. Я. Стариц // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – 2010. – Вип. 20.15. – С. 233-241.
11. Щербаков В. А. Оценка стоимости предприятия (бизнеса) [Текст] : науч. изд. / В. А. Щербаков, Н. А. Щербакова. – М. : Омега-Л, 2006. – 288 с.